

CAMPAGNEGIDS 660-VRIJE GEMEENTEN

*“Doe met mij
wat je wil,*

*maar van mijn
zaad blijf je af.”*

Inhoud

1 Woord vooraf

2 GGO-vrije zones

2.1 GGO-vrije gemeenten in Vlaanderen

2.2 GGO-vrije gemeenten in Wallonië

GGO-vrije zones in Europa

3 Campagne voeren

3.1 Relevantie voor lokale besturen

3.2 Campagne lanceren overtuigen

3.3 Het gemeentebestuur overtuigen

3.4 Publieke steun zoeken voor de campagne

3.5 Velt afdelingen aan de slag

3.6 Ook voor ggo-vrije gemeenten: legalisering van ggo-vrije zones

Bijlagen

1. Waaron een ggo-vrije gemeente / Vlaanderen

2. Standpunten van voorstanders

3. Stand van zaken ggo-vrije gemeenten in Vlaanderen op 20/2/2005

4. GGO-vrije zones in Europa

5. Verklaring en motie ggo-vrije gemeente

6. Voorbeeld persbericht

7. Interessante websites

8. Infostand met pit

9. Legalisering ggo-vrije zones

1 Woord vooraf

GGO's zijn een belangrijk thema voor Velt. Ze bedreigen immers niet enkel ons leefmilieu, maar zelfs de biologische landbouw. Besmetting van biologische landbouwgewassen en van groenten uit de moestuin met ggo's is reëel. Daarom verzet Velt zich tegen het gebruik van ggo's in de landbouw.

Velt wil een ggo-vrij Vlaanderen, zodat een duurzame landbouw zich verder kan ontwikkelen. De vaste medewerkers van Velt onderhandelen op Vlaams niveau om die doelstelling te bereiken. De Velt afdelingen kunnen meewerken door op gemeentelijk niveau voor een ggo-vrije gemeente te pleiten. Vele kleintjes maken immers een groot resultaat!

Deze campagnegids wil een hulp bieden bij de campagnes van Velt afdelingen voor een ggo-vrije gemeente. In het eerste deel vind je een stand van zaken; welke zones in Vlaanderen, Wallonië en Europa al ggo-vrij zijn. In deel twee lees je hoe je zo'n campagne kan opzetten. In de bijlagen vind je de voor- en tegenargumenten voor een ggo-vrij Vlaanderen en een aantal hulpmiddelen. Ook afdelingen die hun gemeente reeds wisten te overtuigen om een ggo-vrije gemeente te worden, kunnen met deze gids nog verder aan te slag met de petitie voor de legalisering van ggo-vrije zones.

Op een ggo-vrije wereld,

Liesbeth Janssens en Bart De Bolster,
Februari 2005

Contactpersoon ggo-campagne:

Liesbeth Janssens

Uitbreidingsstraat 392c

2600 Berchem

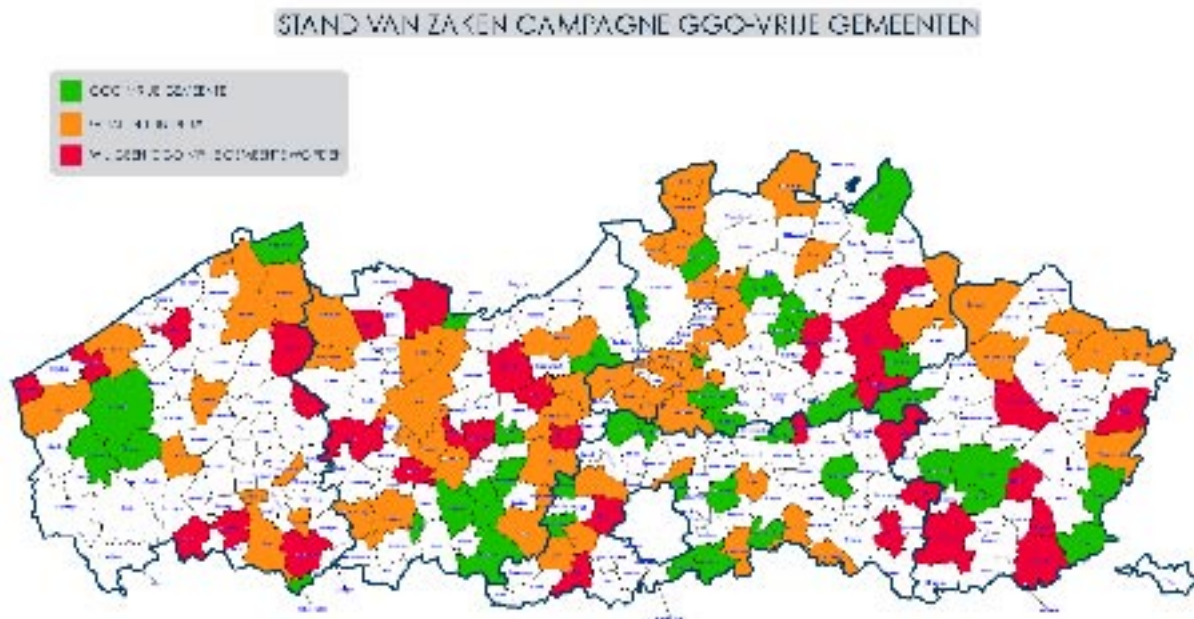
03.281.74.75

liesbeth.janssens@velt.be

Met dank aan de Velt afdeling 't Open Velt en Bart De Bolster voor de opmaak van de ggo-stand, de folder en het elektrospel die nu beschikbaar zijn voor andere afdelingen, de afdelingen Noordkempem, IJzervallei, Kalmthout, Krekengebied, Schoten, Groot-Halle en Pedevallei en het provinciaal bestuur Vlaams-Brabant voor hun bijdrage aan de campagnegids en natuurlijk ook alle Velt afdelingen die ooit rond ggo's gewerkt hebben of dat in de toekomst nog zullen doen. Friends of the Earth Europe wordt bedankt voor het ondersteunen van onze campagne (en die van alle andere lidstaten). Stukken uit deze campagnegids zijn een vertaling van hun gids.

2 GGO-vrije zones

2.1 GGO-vrije gemeenten in Vlaanderen

Stand van zaken ggo-vrije gemeenten in Vlaanderen op 20/2/2005 in tabelvorm: zie bijlage 3

2.2 GGO-vrije gemeenten in Wallonië

Copyright (c) Nature & Progrès Belgique Anne Bonhiver

2.3 GGO-vrije zones in Europa

Zie bijlage 4

3 Campagne voeren

3.1 Relevantie voor lokale besturen

Er zijn vele gebieden waarop de gemeenten zijn ggo-vrij beleid kan toepassen:

Onderwijs: ggo-vrije maaltijden op school

Diensten: ggo-vrije maaltijden

Beleid op vlak van voeding: gemeentebesturen hebben soms een beleid waarin ze gezonde, lokale en/ of biologische voeding promoten

Landbouw in de gemeente: ggo-vrije landbouwers krijgen het moeilijk als hun gewassen besmet worden door gg-gewassen

Samenwerkingsovereenkomst ‘milieu als opstap voor duurzame ontwikkeling’ tussen gemeenten en het Vlaams gewest (te kaderen binnen Lokale Agenda 21): een ggo-vrij beleid past in deze overeenkomst in de cluster biodiversiteit

3.2 De campagne lanceren

Het kan voordelen hebben om voor je campagne een publieke start te voorzien. Je kan de lokale media inlichten en zo bereik je ook publiek om te laten weten dat de ggo-vrij campagne in jullie gemeente begonnen is. Gemeentelijke mandarissen zullen nu ook zeker op de hoogte zijn.

Een voorbeeld

GGO-vrije receptie / picnick / banket: stel een tafel of een picnic laken op met ggo-vrije producten.

De bedoeling is dat hier een lokale politicus naar komt kijken en dat de lokale media aanwezig zijn.

Perswerking

Een voorbeeldpersbericht vind je als bijlage. Stuur in de week voor de startactiviteit een eerste keer een persbericht. Contactgegevens van lokale persmensen vind je onder andere via internet. De volgende dag de journalisten nog eens opbellen en uitleggen waarom jullie activiteit interessant is en welke mediagenieke beelden ze kunnen nemen, vergroot de kans dat ze zullen komen. De avond voor de activiteit stuur je nog eens het persbericht op. Voorzie op een dag zelf zeker een persspreker die een duidelijke boodschap heeft. In twee zinnen moet de kern van de boodschap gezegd kunnen zijn.

3.3 Het gemeentebestuur overtuigen

Onderzoek

Verschillende Velt-afdelingen kennen hun gemeentebestuur goed omdat er iemand in de milieuraad, in de cultuurraad,... zit. Het is belangrijk om zicht te hebben op de werking en standpunten van het bestuur als je hen wil overtuigen om een ggo-vrije gemeente te worden.

Een antwoord op onderstaande vragen kan input leveren:

- Steunt onze gemeente de biologische landbouw (die bedreigd kan worden door besmetting met ggo's)?
- Heeft onze gemeente al iets gedaan rond ggo's?
- Zijn er gemeenschapsscholen of publieke diensten? Worden daar maaltijden gegeven (die eventueel ggo's kunnen bevatten)?
- Wie maken deel uit van de meerderheid in de gemeente? Wie van de oppositie? Welke politici kunnen jullie campagne steunen?
- Hoe zit de milieuraad, de landbouwraad,... in mekaar?
- Zijn er verkiezingen in aantocht?

Medestanders zoeken

Eén of meerdere personen uit de gemeente kennen die jullie campagne willen ondersteunen, kan een grote hulp zijn. Als je weinig of geen contacten hebt in de gemeente of (nog) niemand kent die de campagne zou kunnen steunen, kan je bijvoorbeeld verschillende mensen aanschrijven en naar hun standpunt omtrent ggo's vragen. Een week of twee later kan je bijvoorbeeld een e-mail sturen of ze je brief ontvangen hebben, als je nog geen antwoord kreeg.

De motie laten ondertekenen

Rechtstreeks in de gemeenteraad

Via een brief aan de gemeenteraad, of beter nog, via een gemeenteraadslid dat daartoe bereid is, kan je vragen om de motie voor een ggo-vrije gemeente te ondertekenen. In bijlage vind je de documenten daarvoor. Soms zal de gemeenteraad advies vragen aan een van de adviesraden.

Via adviesraden (milieuraad, landbouwraad)

Dikwijls vragen gemeenteraden advies aan een van de adviesraden over de motie ggo-vrije gemeente. Je kan er ook zelf voor kiezen om via een adviesraad de motie te bespreken. Je kan zelf de motie toelichten, of je kan opteren voor een open debat. Let er wel op dat het advies inderdaad aan de gemeenteraad wordt afgeleverd en dat daar een finale beslissing wordt genomen.

3.4 Publieke steun zoeken

Hoe?

Publieke steun zoeken kan via:

- Een petitie waarmee de ondertekenaars laten weten dat ze ook een ggo-vrije gemeente wensen.
- Briefschrijfactie: inwoners, lokale verenigingen en / of bedrijven schrijven een brief aan de gemeente waarin staat dat ze een ggo-vrije gemeente wensen. Geef een voorbeeldbrief mee.

Wie?

- Lokale verenigingen: Natuurpunt, Wereldwinkel, Gezinsbond, imkervereniging, de parochie, buurtcomités,...
- Bedrijven: natuurwinkels, cafés en restaurants, landbouwers, imkers, hotels,...
- Inwoners

Contact leggen

-*Op papier*: je kan je leden en / of lokale verenigingen aanschrijven met de vraag naar steun

-*Stand op een markt*: Afdeling 't Open Velt ontwikkelde samen met het Velt secretariaat een ggo-stand, met bijhorende folder en elektrospel. De ggo-stand en het elektrospel kan je lenen bij het secretariaat, de folders zijn eveneens verkrijgbaar. In de stand kan je mensen vragen de petitie te ondertekenen en/of een brief te schrijven naar de gemeente.

Bijlage 8: beschrijving Velt syllabus 'infostand met pit' over hoe een aantrekkelijke en effectieve stand op te zetten.

-*Debat*: veel Velt afdelingen en gemeenten organiseren een publiek debat bijvoorbeeld in het kader van de milieuraad. Je kan dit combineren met de ggo-stand en de folders. Via het Velt secretariaat kan je (kosteloos!) een spreker aanvragen die de bezwaren bij ggo's komt toelichten.

3.5 Tips voor de campagne

Je hoeft geen expert te zijn om campagne te voeren

Het is goed dat je weet waarom het belangrijk is dat je een campagne voert voor een ggo-vrij Vlaanderen. Toch wil dit niet zeggen dat politici verwachten dat je een expert bent inzake de ggo-problematiek of inzake de werking van het lokale bestuurlijke systeem. Je handelt niet als expert maar als een bezorgd burger.

Verdeel de verantwoordelijkheden

Campagne voeren doe je niet alleen. Het is goed dat je met verschillende mensen samenwerkt en de taken verdeelt. Zo kan iemand contacten onderhouden met het gemeentebestuur, iemand anders kan de communicatie voeren met de media en nog iemand anders kan de verantwoordelijkheid nemen voor de organisatie van evenementen (bv. het lanceren van de campagne). Het is heel belangrijk dat iedereen weet wat hij moet doen en wat de andere doet.

Maak een stappenplan

Eens je contact hebt met het gemeentebestuur en hun standpunt kent, kan je je een beter idee vormen van hoe je de campagne het best voortzet en welke actiemiddelen die beschreven staan in deze handleiding je

kan gebruiken. Het ultieme doel van de campagne is het bekomen van een ggo-vrije gemeente. Dit bereik je niet van de ene dag op de andere. Het is goed om te werken in stappen en dat elke stap in de campagne leidt naar een tussendoel. Stap voor stap kan je proberen de uiteindelijke doelstelling, een ggo-vrije gemeente, te bereiken.

Ontmoet elkaar regelmatig

Op regelmatige vergaderingen kan je de informatie centraliseren en nieuwe initiatieven in de campagne naar een ggo-vrije gemeente nemen. Zonder regelmatig contact kunnen gemakkelijker misverstanden ontstaan en kan de campagne verwateren.

Breng een positieve boodschap

Milieuverenigingen worden door een breder publiek soms gezien als ‘tegen-alles’. Om dit vooroordeel te doorbreken is het goed dat je positieve voorstellen doet. Je kan bijvoorbeeld tegen coca cola. Dit is een negatieve boodschap. Tegelijkertijd je kan ook voor een vers geperst sapje zijn.

Winnen is niet alles

Soms is er geen politieke wil om tot een ggo-vrij grondgebied te komen. Dit wil echter niet zeggen dat men de campagne waardeloos vindt. Het belangrijkste is dat je de probleemgevoeligheid vergroot, dat steeds meer mensen de campagne steunen die jullie voeren en dat het debat gevoerd wordt.

3.6 Velt afdelingen aan de slag

Afdeling Noorderkempen organiseerde onder andere een informatieavond voor de milieuraad van Hoogstraten. Er werd een uiteenzetting gegeven door R. Custers van VIB (Vlaams Instituut Biotechnologie). Ook werd Louis De Bruyn uitgenodigd om het standpunt van Velt toe te lichten. Velt-Noorderkempen hielp daarnaast ook een gesprekspanel organiseren in samenwerking met Broederlijk Delen Hoogstraten met als thema “Boeren in de ban van de globalisering”.

Afdeling Kalmthout organiseerde een dag over de ggo-problematiek. Op deze dag had men een spreker van ‘BLIVO’ geprogrammeerd om de aanwezigen te informeren. Op het programma stond ook een debat over GGO's in de landbouw met Louis Debruyn (Wervel).

Afdeling IJzervallei organiseerde o.a een infoavond met René Custers van VIB, Louis Debruyne en Liesbeth Janssens van Velt.

Afdeling Krekengbied organiseerde een briefschrijfactie naar de gemeente besturen van het Krekengebied. In deze brief vroeg men de gemeenten om hun grondgebied ggo-vrij te verklaren. Het dagelijks bestuur zorgde voor de brieven en voor de opvolging. Deze afdeling voelde de nood aan meer coördinatie opvolging en samenwerking van het Velt secretariaat. Ook wenst men hier stimulans en verdere sturing van het Velt secretariaat voor verdere acties. Hier wordt aan gewerkt.

Opmerking: Vele andere Velt afdelingen werkten ook rond ggo's. Deze selectie van voorbeelden is gebaseerd op de reacties die we kregen op een rondvraag.

Bijlagen

Bijlage 1: Waarom een ggo-vrije gemeente / Vlaanderen

Inhoud

1. Waarom Velt geen ggo's wil in de landbouw

- 1.1. De gevolgen van de introductie van ggo's
- 1.2. Welke risico's zijn er voor mens en milieu?
- 1.3. GGO-vrij landbouw uitgesloten
- 1.4. Arme en eentonige landbouw
- 1.5. Gevolgen voor de landbouwer

2. Waarom wel ggo's

- 2.1. Wie wil er ggo's?
- 2.5. Oplossing wereldvoedsel probleem?
- 2.6. Minder gebruik van pesticiden?

3. Huidige situatie

4. Wetgeving

1 **Waarom Velt geen ggo's wil in de landbouw**

Vlaanderen vrij van ggo's!

Kiezen voor veiligheid

De risico's voor leefmilieu en gezondheid zijn onmogelijk in te schatten. De gevolgen van genetische modificatie van landbouwgewassen zijn immers onvoorspelbaar.

Recht op ggo-vrij voedsel

GGO's maken het onmogelijk om nog gewoon zonder ggo's of biologisch te telen, terwijl consumenten en landbouwers geen vragende partij zijn voor ggo's. Ze willen gezonde en veilige voeding.

Leve de diversiteit

Gentechnologie versnelt de evolutie naar eentonige landbouw, naar verlies van biodiversiteit.

Het recht van boeren

Landbouwers, hier en in het Zuiden, hebben niets te winnen bij ggo's. De zaad- en pesticidenindustrie wél: macht en geld.

Eerlijk voedsel in een schoon milieu

Honger in de wereld wordt veroorzaakt door onrecht en conflicten. GGO's zijn daarvoor geen oplossing. Ook tegen milieuvervuiling helpen ggo's niet. GGO's leiden vaak zelfs tot hoger pesticidengebruik.

1.1 De gevolgen van de introductie van ggo's

Gentechnologie is het gebruik van levende organismen, of delen ervan, om producten te maken of te wijzigen, planten of dieren aan te passen, of micro-organismen voor specifieke doeleinden te ontwikkelen.

De gentechnologie past de eigenschappen van bacteriën, planten en dieren aan door rechtstreeks in te grijpen op de informatiedrager die aan de basis ligt van alle kenmerken van een organisme: het DNA. Enkele voorbeelden van ggo's zijn:

- planten (soja, maïs,...) ongevoelig maken voor bepaalde herbiciden
- planten (soja, maïs, koolzaad,...) ongevoelig maken voor bepaalde schadelijke insecten

De gevolgen het gebruik van ggo's zijn:

-Onvoorspelbaar

Dit kan gemakkelijk uitgelegd worden aan de hand van een vergelijking. Beeld je in: je hebt een huis met gele, blauwe en rode lego blokjes. De rode lego blokjes staan je niet aan. Je haalt ze eruit. Of je denkt dat paarse blokjes ook goed zouden passen. Je steekt ze erbij in. Dit zijn oppervlakkige wijzigingen die niet het gehele huis beïnvloeden. Tot zover de vergelijking met lego blokjes. Niets van dat geldt voor de gentechnologie. Genen staan in interactie met mekaar. En planten staan in interactie met hun omgeving. Allemaal heel complex dus. Het hoeft daarom niet te verbazen dat de gevolgen van genetische manipulatie onvoorspelbaar zijn.

-Onomkeerbaar

GGO's die je in het milieu vrijzet, kan je er onmogelijk terug uithalen (tenzij je speciale voorzorgen neemt, en dan nog). Eenmaal de pollen van een transgene plant in de lucht, heeft de wind vrij spel.

1.2 Welke risico's zijn er voor mens en milieu?

-Herbicide-resistente onkruiden

Bepaalde gewassen worden zodanig gemodificeerd dat ze resistent worden aan bepaalde herbiciden. Denk aan het gekende round-up ready soja. Maar deze modificaties doet men bijvoorbeeld ook bij koolzaad. Uitkruising met wilde varianten van koolzaad is een bestaand risico. Deze wilde varianten worden zo ook resistent tegen dat bepaalde herbicide. Zo krijg je dus herbicide-resistente onkruiden, wat geen gering probleem zal zijn voor de landbouw.

-Allergenen

Men heeft bijvoorbeeld een poging tot genetische manipulatie bij soja moeten stopzetten, omdat bleek dat het ingebrachte gen van de Brazilnoot allergieën veroorzaakt.

-Niet doelwit organismen

Planten die genetisch gemanipuleerd zijn om giftige stoffen zoals pesticiden te produceren houden risico's in voor andere organismen die niet het doel zijn van deze nieuwe chemicalieën. Bijvoorbeeld: bijen. Bepaalde gewassen worden zodanig gemodificeerd dat ze hun eigen insecticide produceren. Men kan daarbij gebruik maken van protease-inhibitoren. Deze 'remmers' zijn in staat proteasen—enzymen die eiwitten in stukjes breken – in de darm van insecten te blokkeren. De vertering van het getroffen insect wordt verstoord. Bij de bij zorgt dat voor een verminderde levensduur, vooral van pas uitgelopen bijen. Ze verzwakten tevens het leervermogen van volwassen bijen.

-De biodiversiteit bedreigd

Op 16 oktober bevestigt een Britse onderzoek de risico's voor de biodiversiteit en voor kruisbestuiving van ggo-gewassen. Wereldwijd is dit het belangrijkste onderzoek naar de ecologische impact van transgene gewassen: de proeven duurden drie jaar en waren verspreid over 200 proefvelden. Meer concreet onderzochten deze zogenaamde 'farm scale evaluations' de gevolgen van HT-gewassen op de natuur op en in de omgeving van de akkers. Die gevolgen werden vergeleken met de onkruidbestrijding die toegepast wordt in de gangbare, goo-vrije landbouw. De proeven werden gedaan met HT koolzaad, suikerbiet en maïs.

De cultivering van HT koolzaad en suikerbiet bleek insecten en vogels te bedreigen. Er groeien immers geen 'onkruiden' op de akkers. Erg verwonderlijk is dat natuurlijk niet: HT gewassen zijn bedoeld om totaalherbiciden te kunnen gebruiken waardoor alle planten afsterven, behalve het transgene gewas dat juist voor die eigenschap genetisch gewijzigd werd. De gevolgen voor de biodiversiteit waren echter nog fataler dan voorspeld. Zo werden bijvoorbeeld 44% minder wilde planten en 24% minder vlinders aangetroffen in de akkers met HT koolzaad in vergelijking met de gangbaar behandelde koolzaad akkers. En de gangbare landbouw staat al niet bepaald bekend voor zijn grote diversiteit aan leven!

In de HT maïs velden werd een verhoging van de biodiversiteit vastgesteld in vergelijking met gangbare maïs velden. Deze resultaten zijn echter niet geldig. De gangbare maïs akkers waarmee vergeleken werd, werden immers behandeld met het pesticide 'atrazin'. Atrazin is een erg persistent pesticide dat sinds half oktober verboden is in de Europese Unie

1.3 GGO-vrije landbouw uitgesloten

-Oorzaken:

Kruisbestuiving

Door kruisbestuiving tussen twee verwante gewassen kan het vreemde gen in het ggo-vrije gewas terecht komen. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een veld met transgene gewassen zich in de nabijheid bevindt van een veld met verwante ggo-vrije gewassen.

Onnauwkeurigheden bij transport, ver- en bewerking

Insleep van ggo's kan worden veroorzaakt door onnauwkeurigheden tijdens transport, ver- en bewerking van biologische producten. Deze zogenaamde contaminatie treedt bijvoorbeeld op wanneer een vrachtwagen, een container of een worstmachine niet goed gereinigd is voordat het ggo-vrije product erin gaat.

-Vanaf 10% GG-gewassen in een regio

Een studie van de Europese Unie stelt duidelijk dat vanaf dat er in een bepaalde regio 10 % transgene gewassen aanwezig zijn, dat ggo-vrije landbouw onmogelijk wordt. Lage besmettingsgraden zijn onvermijdelijk. Een gangbare landbouwer kan wel onder de 1% besmetting met ggo's blijven als hij zijn voorzorgen neemt. Een besmetting van 0,9% is voor de gangbare landbouw ook toegelaten door de EU. Een grotere besmetting voorkomen in een regio waar 10% transgene gewassen geteeld worden, zal de landbouwer echter wel een meerkost van 1 tot 10% vragen.

1.4 Arme en ééntonige landbouw

Het dispuut tussen voor- en tegenstanders van gentechnologie komt voort uit een visie op hoe een landbouwsysteem eruit moet zien. Of mooi gezegd: 'een visie op waarheid varieert met het waardenstelsel dat wordt aangekleefd'. Wij gaan uit van een landbouwsysteem dat zich aanpast aan zijn omgeving. Van technieken die samenwerken aan de natuur. Een duurzame landbouw werkt samen met wat de omgeving aanbiedt, met de aanwezige insecten, met de bodem en het klimaat. Zo zijn pesticiden en kunstmest ook niet nodig.

Gentechnologie situeert zich in een evolutie naar een steeds meer arme en ééntonige landbouw. Sinds 1930 zien we een schaalvergroting, automatisering en mechanisering. Hybride rassen komen ook op. De gewassen hebben nu allemaal dezelfde gewenste eigenschappen. Hybrideveredeling is echter wel duurder. Die kosten wil de firma terug winnen. Het ras moet zo breed mogelijk verkoopbaar zijn. Aanpassing aan de omgeving is er dus niet meer bij. Eénvormigheid wordt gewenst. Daarbij zijn dan wel kunstmest en pesticiden nodig. In de jaren 1970-1980 kopen de producenten van chemische bestrijdingsmiddelen veredelings- en gentechnologiebedrijven op. Gewassen die bestrijdingsmiddelen nodig hebben worden nu een voordeel. En rassen mogen niet lokaal zijn want de dure investeringen moeten terug betaald worden.

1.5 Gevolgen voor de landbouwer

Dit heeft natuurlijk ook gevolgen voor de landbouwer. Waar vroeger de controle in boerenhanden lag, boeren beslisten over de criteria van veredeling, de planten selecteerden, het zaad bewaarden voor het volgende seizoen en zaaigoed uitwisselden, verschuift die controle eerst naar zaadbedrijven, later naar de landbouwindustrie en de groothandel. De boer wordt afhankelijk. Voorbeelden:

-Een derde minder landbouwers in Argentinië sinds 1996

Door éézijdige voorlichting, valse subsidies en koppelverkoop (transgeen zaad + chemicaliën + krediet) worden boeren in een afhankelijkheidspositie gebracht. Dikwijls kan niet genoeg opbrengst gegenereerd worden om de schulden terug te betalen. Men gaat dan z'n land verkopen om de schulden af te lossen. In de Pampa van Argentinië (één van de top 4 landen voor ggo's) nam door intensivering van de soja-teelt, waarbij sinds 1996 gebruik wordt gemaakt van de (transgene) Roundup-Ready soja variëteiten, het aantal producenten met een derde af.

-Landbouwers voor de rechtbank

In januari 2002 toerden vier Noordamerikaanse boeren, allen persoonlijk getroffen door de commerciële gentech-teelt in Canada en de VS, door Oost-Europa. Tijdens de 20-daagse toer konden de Europese boeren uit de eerste hand ervaringen horen over de werkelijke kosten van het verbouwen van gentech-gewassen. De familie Schmeiser uit Saskatchewan vertelde over hoe ze gangbare koolzaad telen en al 50 jaar bezig zijn met hun eigen koolzaad te ontwikkelen. Nu dreigen ze echter banroet te gaan door de rechtzaak die gentech-gigant Monsanto tegen hem aanspande. Dit omdat een gentech-variëteit van koolzaad, gepatenteerd door Monsanto, groeiend op zijn veld werd aangetroffen. In maart 2001 besloot een Canadese rechter dat Schmeiser Monsanto duizenden dollars moest betalen voor het verbouwen van Monsanto's gentech-koolzaad zonder vergunning. Dit ondanks Schmeisers getuigenis dat hij deze planten daar niet zelf had geplant. Schmeiser gelooft dat zijn gewassen besmet zijn door kruisbestuiving met gentech-koolzaad en door direct zaadtransport van een nabije boerderij. De rechter bepaalde ook dat Schmeiser niet langer zijn koolzaad van jaar tot jaar mocht bewaren, aangezien ze Monsanto's gepatenteerde zaad bevatten en dus aan Monsanto toe behoren. Met deze uitspraak hebben boeren hun eeuwenoude recht verloren op het achterhouden van hun eigen gewaszaad.

2 Waaron wel GGO's?

2.1 Wie wil er GGO's?

-Eurobarometer (maart 2002):

Meerderheid Europese burgers staat weigerachtig tov GGO's in voeding.

-Testaankoop: staan kritisch tov GGO's

'Er zou eventueel sprake kunnen zijn van twee soorten risico's:

-inzake voedselveiligheid en bijgevolg voor de gezondheid van de consument, bijvoorbeeld door de onbedoelde introductie van van giftige stoffen en allergenen...

-voor het leefmilieu, bijvoorbeeld door de mogelijke overdracht naar wilde planten van soortvreemde genen die werden ingebouwd in landbouwgewassen.'

'De huidige generatie biotechgewassen, voorzien van het vermogen om bepaalde insecten af te weren en bestand tegen onkruidbestrijders, levert overigens geen rechtstreekse voordelen op voor de consument: de voedselprijzen daalden niet en de voedingswaarde werd niet beter.' (november 2002)

-Boerenorganisaties:

Ze zijn geen vragende partij.

2.2 Oplossing wereldvoedselprobleem?

Dit argument wordt door de gentechnologie sector sterk verspreid ter rechtvaardiging van hun technologie. Echter:

Er is voldoende voedsel

Er wordt vandaag meer voedsel geproduceerd dan ooit tevoren. Er is op de wereld genoeg voedsel beschikbaar om iedereen te voorzien van 2 kg voedsel per dag: 1,2 kg graan, bonen en noten, bijna een halve kilo vlees, melk en eieren en evenveel groenten en fruit. De echte oorzaken van honger in de wereld zijn armoede, ongelijkheid en een gebrek aan toegang tot land en voeding.

Gouden rijst?

Zo goud is die niet. Bedoeld om vitamine A probleem in Aziatische landen op te lossen. Op dit moment vormt de transgene rijst 1,6 microgram beta-caroteen. Dat betekent dat een volwassen persoon 9 kg gekookte rijst zou moeten eten om voldoende vitamine A binnen te krijgen. Twee worteltjes zouden ook volstaan. Deze 'oplossing' bevordert ook uniformiteit in plaats van diversiteit, en verdoezelt het feit dat vitaminegebrek een product is van armoede, ongelijkheid en gebrekkige toegang tot natuurlijke hulpbronnen.

2.3 Minder gebruik van pesticiden?

Dit is ten eerste nog nergens aangetoond. Bovendien zijn komen nieuwe problemen op de proppen:

Resistentie

Gewassen die zodanig gemodificeerd zijn dat ze zelf insecticiden produceren (bv. maïs en katoen) hebben soms inderdaad iets minder pesticiden nodig. Resistentie zal zich bij de insecten waartegen ze het insecticide produceren echter snel voordoen. Het insect is immers constant blootgesteld tegen aan het insecticide. Dat is een verschil met de gangbare landbouw.

1. Huidige situatie

Genetisch gemanipuleerde gewassen werden voor het eerst commercieel verbouwd in de VS in 1996. Zes jaar later stellen we vast dat er in de meeste andere landen nog steeds geen genetisch gemanipuleerde gewassen geteeld worden. Vier landen (VS (68%), Argentinië (22%), Canada (6%) en China (3%)) verbouwen 99 % van het totaal aantal genetisch gemanipuleerde gewassen. In 2001 werden er in totaal 52,6 miljoen hectares verbouwd.

De belangrijkste genetisch gemanipuleerde gewassen zijn soja (46%), katoen (20%), koolzaad (11%) en maïs (7%). Deze vier meest voorkomende gewassen worden hoofdzakelijk geproduceerd door vier bedrijven: Monsanto, Syngenta, Bayer en Dupont.

Deze gewassen zijn slechts gewijzigd met twee kenmerken. Eén deel is resistent gemaakt tegen bepaalde herbiciden zodat bepaalde herbiciden kunnen gebruikt worden zonder het gewas zelf te beschadigen, bijvoorbeeld 'Roundup Ready soja'. Het andere deel produceert een insecticide, het toxine van de bacterie *Bacillus thuringiensis* om zo het gewas resistent te maken tegen een aanval van insecten.

Verschillende voedingsproducenten en grote distributieketens in Europa begonnen onder druk van milieu- en consumentenorganisaties sinds 2000 GGO's en hun afgeleiden te bannen uit hun producten. We vinden nu in de EU nauwelijks nog GGO's terug in de voeding. Om te bewijzen dat er geen GGO's gebruikt worden tijdens het productieproces, worden GGO-vrije productieketens opgezet, waarbij steekproefsgewijs stalen ontleed worden. Dit resulteert in 'GGO-vrij'-verklaringen van de producenten. Uit onderzoek van Testaankoop blijkt dat er ook effectief geen GGO's zitten in de Belgische producten die dit aangeven aan de hand van deze verklaring.

In Portugal en Spanje werden echter wel GGO's teruggevonden in producten, zonder de verplichte vermelding op het etiket.

In veevoeders worden wel vrij veel transgene gewassen gebruikt. Greenpeace lobbyt momenteel om veevoederfabrikanten ertoe aan te zetten ggo-vrij te werken.

In België worden geen genetisch gemanipuleerde planten voor commerciële doeleinden geteeld. Wel zijn er in 2002 en vroeger toelatingen voor proefvelden met genetisch gemanipuleerde gewassen verleend. De toelating voor het opzetten van proefvelden wordt in België door de Bioveiligheidsraad beoordeeld. Momenteel zijn alle experimenten voor proefvelden stopgezet.

2. Wetgeving

De regelgeving betreffende ggo's is zeer complex en nog steeds in ontwikkeling. Toch de belangrijkste punten kort op een rijtje:

- In de EU zijn 17 ggo's toegelaten, alle toegelaten in 1998 of voorheen. Vanaf de lente 1998 krijgen door het de facto moratorium nieuwe ggo's geen toelating.
- Verordening en richtlijnen stellen momenteel dat producten bestemd voor menselijke consumptie, op basis van ggo's, moeten geëtiketteerd worden vanaf een gehalte van 0,9 %, met uitzondering van dierlijke producten. Voor ggo's die reeds lang in de pijplijn zitten, maar nog geen officiële toelating kregen, geldt een gehalte van 0,5%.
- Voor zaden worden specifieke gehalten vooropgesteld, tot 0,7%, waarboven etikettering pas verplicht is; een voorstel dat onverzoenbaar is met de etiketteringsdrempel van 0,9% voor afgewerkte eindproducten.

- Diervoeders op basis van ggo's dienen geëtiketteerd te worden, volgens dezelfde gehalten als van toepassing voor producten bestemd voor menselijke voeding.
- Voorlopig ziet het ernaar uit dat aansprakelijkheid van bedrijven voor schade aan het milieu of aan derden nauwelijks bestaande zal zijn. Dit dossier is echter nog in volle discussie.
- De Europese wetgeving voor biologische landbouw stelt duidelijk dat GGO's niet mogen gebruikt worden.

Bijlage 2 : Standpunten van voorstanders

In de samenwerking met gemeentebesturen en in de debatten met voorstanders van gentechnologie komen vaak dezelfde argumenten terug. We zetten ze hier op een rijtje en geven de Velt visie hierop.

Stelling 1: 'De gemeente is niet bevoegd om een beslissing te nemen inzake de introductie van een GGO-proefveld'

De gemeente heeft inderdaad geen vetorecht inzake het al dan niet toelaten van GGO-velden op het grondgebied van de gemeente. Dat wil echter niet zeggen dat het als gemeente geen zin heeft om standpunt in te nemen. Daar zijn verschillende redenen voor:

- Zowel de overheid als biotechnologiebedrijven zijn gevoelig voor de houding van gemeentebesturen inzake ggo's. Het is dus wel zinvol en van belang om met de raad of het college een standpunt in te nemen en bekend te maken;
- Het is van belang om als gemeente aan dit maatschappelijk debat deel te nemen en een standpunt in te nemen;
- Art. 135 van de gemeentewet gebiedt gemeenten om te zorgen voor de gezondheid van haar inwoners, alsook om passende maatregelen te nemen om rampen en plagen te voorkomen. Rekening houdend met het feit dat de techniek van genetische manipulatie bijzonder onvoorspelbaar is, past de ondertekening van de Velt-verklaring binnen dit artikel.

Stelling 2: 'GGO's kunnen de honger uit de wereld helpen'

Dit argument wordt door de biotechnologie sterk verspreid ter rechtvaardiging van deze nieuwe technologie. 'We zijn met zoveel op de wereld dat we met de huidige hoeveelheid voedselproductie niet rond komen', het klinkt wellicht bekend in de oren. Er is echter geen relatie tussen hoeveel mensen er in een bepaald land honger lijden en de grootte van de bevolking in dat land. Voor elk dicht bevolkt land waar veel honger is zoals Bangladesh of Haïti is er ook een weinig bevolkt land waar veel honger is zoals Brazilië of Indonesië. Er wordt vandaag meer voedsel per inwoner geproduceerd dan ooit tevoren. Er is op de wereld genoeg voedsel beschikbaar om iedereen te voorzien van 2 kg voedsel per dag: 1,2 kg graan, bonen en noten, bijna een halve kg vlees, melk en eieren en evenveel groenten en fruit. De echte oorzaken van honger in de wereld zijn armoede, ongelijkheid en een gebrek aan toegang tot land en voeding.

Het argument van de biotech-industrie spreken zichzelf bovendien tegen. De meeste vernieuwingen zijn immers winst-gedreven en niet behoefte-gedreven. De belangrijkste GGO's die vandaag op de markt zijn bewijzen dat: (1) herbicideresistente gewassen zoals Monsanto's 'Roundup Ready' sojabonen zijn resistent tegen Monsanto's herbicide 'Roundup' en (2) Bt-gewassen die hun eigen insecticiden produceren.

In het eerste geval is het doel om de markt voor 'Roundup' te vergroten en in het tweede geval om de zaadverkoop te vergroten. Dit laatste zelfs mogelijks ten koste van biologische telers voor wie de *Bacillus thuringiensis* een belangrijk bestrijdingsmiddel is. Resistentie tegen deze bacterie zal immers sneller optreden als men ze in de plant gaat inbouwen.

Ten slotte kunnen we nog als kers op de taart de studies aanhalen die ons zeggen dat gg-gewassen zeker niet altijd voor een hogere opbrengst zorgen.

Stelling 3: 'GGO's zullen het gebruik van pesticiden verminderen'

Zoals eerder gezegd bouwt men genen in een plant in zodat die plant z'n eigen insecticide produceert. Bt-maïs en bt-katoen worden nu reeds commercieel geteeld. Zo zou men dus het gebruik van pesticiden kunnen gaan verminderen, aldus de gentech industrie.

Door het gebruik van Bt-katoen is men hier inderdaad redelijk goed in geslaagd. Verschillende studies voorspellen echter dat het totale insecticidegebruik weer zal stijgen binnen een paar jaar doordat de insecten resistent zullen worden. Bij bt-maïs is de daling in het gebruik vrij klein. Bt-gewassen bieden ook enkel weerstand tegen die bepaalde plagen waartegen ze ontworpen zijn. Pesticiden tegen andere plagen blijven dus nodig.

Als het argument van het verminderd gebruik van pesticiden bovendien het enige is dat, hoe weinig ook, overeind blijft, dan kunnen we terecht de vraag stellen waarom dan niet te kiezen om te investeren in duurzamere vorm van landbouw. Er zijn immers landbouwmethoden die veel meer troeven voor mens en milieu hebben en het voorzorgsprincipe wel respecteren, in tegenstelling tot de ons opgedrongen nieuwe technologieën!

Stelling 4: 'Verschillende landbouwvormen kunnen naast mekaar bestaan. Laat de consument de keuze'

Het vermoeden dat een samengaan van verschillende landbouwvormen, bijvoorbeeld biologische landbouw en GGO-landbouw, problematisch zou zijn, bestaat al langer. In het voorjaar van 2002 werd dit vermoeden finaal bevestigd door een studie van de Europese Unie. Die studie onderzocht of coëxistentie in de Europese landbouw mogelijk is. Het antwoord was een vrij duidelijk 'neen'.

Contaminatie of besmetting van GGO-vrije gewassen met GGO's komt er door vier bronnen: kruisbestuiving, zaadonzuiverheden, overblijvende GGO-planten (opslag) en tijdens de oogst en opslag van het gewas. Ook door het gebruik van kleine hoeveelheden gangbare producten en in de ver- en bewerking en het transport kan vervuiling met GGO's optreden. De EU-studie onderzocht in hoeverre er contaminatie zou zijn in een regio met 10% GGO's en een regio met 50% GGO's. De verschillen tussen beide scenario's waren klein. In beide gevallen zou contaminatie vermijden extreem moeilijk zijn. Zelfs als de bioboer, voor wie GGO's niet zijn toegelaten, maatregelen zou nemen om de besmetting te proberen vermijden! Ook de gangbare GGO-vrije landbouw zal maatregelen moeten nemen als ze onder de vooropgestelde besmettingsdrempels willen blijven. Deze maatregelen om besmetting van de eigen GGO-vrije gewassen te vermijden zorgen bovendien voor extra kosten. Een gangbare boer zal mogen rekenen op een meerkost van 1 tot 10%, en voor de productie van het zaad van koolzaad zelfs op tot 41%.

Verkondigen dat de verschillende landbouwvormen naast elkaar kunnen bestaan is dus wel een heel boude bewering.

Bijlage 3 : Stand van zaken ggo-vrije gemeenten in Vlaanderen op 20/2/2005

Gemeente	Ondertekend (1)	Debat (2)	Info gevraagd (3)	Ge-weig-erd (4)
Aalst		X		
Aartselaer		X		
Affligem	X			
Asse		X		
Assenede				X
Beernem				X
Beerse			X	
Begijnendijk				X
Bierbeek		X		
Blankenberge		X		
Bocholt		X		
Boechout		X		
Bonheiden	X			
Bormem		X		
Brasschaat	X			
Bree			X	
Brugge		X		
Damme		X		
De Panne				X
De Pinte		X		
Deerlijk		X		
Deinze				X
Dendermonde		X		
Destelbergen		X		
Diepenbeek				X
Diest				X
Dilbeek				X
Dilsem-Stokkem				X
Diksmuide	X	X		
Duffel			X	
Eeklo				X
Erpe-Mere	X			
Essen		X		
Evergem		X		

Gavere				X
Geel				X
Geetbets				X
Gent		X		
Geraardsbergen	X			
Gooik		X		
Grobbendonk	X			
Harelbeke	X			
Hamme		X		
Hasselt	X			
Hechtel-Eksel		X		
Herent		X		
Herentals				X
Herk De Stad	X			
Herselt	X			
Herzele	X			
Hoegaarden			X	
Hoeilaart	X			
Hoeselt				X
Hoogstraten		X		
Houthalen-Helchteren				X
Houthulst	X			
Hove			X	
Huldenberg		X		
Kapellen		X		
Kapelle-op-den-bos	X			
Kalmthout		X		
Kinrooi		X		
Knesselare		X		
Knokke-Heist	X			
Kontich		X		
Kortenberg	X			
Kortrijk		X		
Laakdal				X
Lanaken	X			
Lebbeke				X
Ledelede		X		

Lennik		X		
Lint	X			
Linter				X
Lokeren				X
Lommel		X		
Londerzeel	X			
Lo-Reninge	X			
Meerhout	X			
Maasmechelen		X		
Maldegem			X	
Mechelen		X		
Meerhout	X			
Melle				X
Merelbeke		X		
Middelkerke		X		
Mol		X		
Neerijse		X		
Nieuwpoort				X
Ninove		X		
Oosterzele		X		
Oostrozebeke				X
Oudenaarde		X		
Oudenburg				X
Oud-Heverlee	X			
Overijse	X			
Pepingen				X
Peer		X		
Puurs			X	
Ravels	X			
Retie				X
Roosdaal	X			
Riemst	X			
Ruislede				X
Ranst		X		
Rumst		X		
Schelle		X		
Schellebelle		X		
Schilde		X		
Schoten		X		

Sint-Katelijne Waver	X			
Sint-Niklaas		X		
Sint-Truiden				X
Spiere-Helkijn	X			
Stabroek		X		
Staden		X		
Temse	X			
Tessenderlo	X			
Tienen			X	
Tielt		X		
Tielt-Winge	X			
Tongeren				X
Torhout		X		
Tremelo	X			
Veurne		X		
Vilvoorde		X		
Vorselaar	X			
Wervik				X
Wetteren				X
Wevelgem				X
Wichelen	X			
Willebroek		X		
Wortegem-Petegem		X		
Zedelgem		X		
Zele				X
Zelzate		X		
Zottegem	X			
Zoersel	X			
Zwevegem				X
Zwijndrecht	X			

- (1)De gemeente ondertekende de motie 'ggo-vrije gemeente'
- (2)De gemeente debatteerde over ggo's in de gemeente
- (3)De gemeente vroeg bij Velt informatie op over ggo's
- (4)De gemeente liet aan Velt weten de motie 'ggo-vrije gemeente' niet te willen ondertekenen

Opmerking: Deze stand van zaken is opgemaakt aan de hand van de informatie van het Velt secretariaat. Het is dus mogelijk dat er gegevens ontbreken. Die mogen steeds doorgegeven worden aan.

Bijlage 4 :GGO-vrije zones in Europa

Albanië

24 NGO's deel uit van een coalitie voor een ggo-vrij Albanië. Ze vragen voor een vijf-jarig verbod op ggo's. De commissie voor landbouw en voeding in parlement stemde voor dit verbod.

<http://www.organic.org.al/>

België

Velt en Nature et Progrès overtuigden 120 gemeenten om ggo-vrij te worden.

www.velt.be

www.natpro.be/communes.htm

Oostenrijk

Het land dat het meest gekend is als het over ggo-vrije zones gaat, heeft de wettelijk goedgekeurde ggo-vrije provincie 'Opper-Oostenrijk'. Ook de provincies Salzburg, Tirol, Burgenland Starmark en Laag-Oostenrijk willen ggo-vrij verklaard worden. Daarnaast loopt ook de campagne "Bürgermeister für ein gentechnifreies Österreich". Meer dan 100 gemeenten ondertekenden tot nu toe deze verklaring.

<http://www.global2000.at/index1.htm>

Frankrijk

Is ook een land gekend om zijn strijd tegen ggo's. En dat vertaalt zich in ggo-vrije zones. Maar liefst 1250 gemeenten ondertekenden een verklaring om ggo-vrij te willen zijn.

Italië

In Italië startte de campagne 'Comuni Antitransgenici' (ggo-vrije gemeenten) in 1999. Ondertussen zijn 500 gemeenten ggo-vrij, waaronder Rome, Milan en Genua. Bijna 80% van het grondgebied van Italië is ggo-vrije verklaard.

http://www.rfb.it/comuni.liberi.ogm/comuni_aderenti/adesioni.htm#Comuni

Bulgarije

Zazemiata (Voor de Aarde) vraagt een stop op handel en productie van ggo's tot Bulgarije.

<http://www.zazemiata.org/>

Kroatië

Verstregden de EU regelgeving voor ggo's in hun land. Zo mogen onder meer geen ggo's geteeld worden in beschermde natuurgebieden en hun bufferzones, in gebieden bestemd voor biologische landbouw en in gebieden die belangrijk zijn voor ecotoerisme.

<http://www.zelena-akcija.hr/eng/index.html>

Cyprus

Friends of the Earth Cyprus vroegen de President en de Minister voor Landbouw om Cyprus ggo-vrij te verklaren.

<http://www.cyecosystem.org.cy/>

Finland

Twee gemeenten banden het gebruik van ggo's in publieke voorzieningen zoals scholen. Binnenkort zal ook een ggo-vrije zone campagne opgezet worden.

<http://www.bioturva.org/english.htm>

<http://www.maanystavat.fi/english.php>

Duitsland

40 ggo-vrije gemeenten

Georgië

Friends of the Earth Georgië pleit voor een ggo-vrije land

<http://www.greens.ge>

Griekenland

40 van de 54 departementen zijn ggo-vrij

Hongarije

Verschillende NGO's pleiten voor ggo-vrije zones en Biokontroll vraagt de boeren om ggo-vrij te werken.

www.zpok.hu/genmanipulacio

Ierland

NGO's en religieuze groepen willen Ierland ggo-vrij houden, geven ondersteuning voor de uitbouw van ggo-vrije zones, nationale parken en boerderijen en ondersteunen voedingscampagnes, hotels, restaurants, scholen en landeigenaars die ggo-vrij willen blijven.

<http://www.global-vision-consulting.com/conferences/GMpolicy>

Litouwen

Het Milieu Informatie Centrum stelt voor om van de karst regio in Noord-Litouwen een ggo-vrije zone te maken omdat duurzame en biologische landbouw in die regio sterk gepromoot worden.

www.apicentras.lt

Luxemburg

Boerenorganisaties in Luxemburg willen unaniem Luxemburg ggo-vrij houden. Ondertussen staat het debat rond coëxistentie hoog op de agenda bij het Ministerie van Landbouw.

<http://www.greenpeace.lu>

Malta

De groene partij in Malta ijvert ervoor om van het eiland een ggo-vrije zone te maken.

<http://www.alternattiva.org.mt>

Nederland

Milieudefensie coördineert een campagne naar lokale overheden van gemeenten en provincies om zichzelf ggo-vrij te verklaren.

<http://www.milieudefensie.nl/campagnes/voedsel/index.htm>

Portugal

Een platform van NGO's (Quercus, Biocoop, Agrobio, Geota, Gaia, Fapas, Lpda, Lpn, Amigos do Mar) benaderde lokale overheden met de vraag ggo-vrij te blijven.

Rusland

Een alliantie van Russische wetenschappers vroeg President Poetin om een tijdelijk moratorium op ggo's.

Slovenië

Umanotera startte in 2001 een campagne op voor een ggo-vrij Slovenië. Ze publiceerden onder meer een onderzoeksrapport waarin ze hun campagne beargumenteerde.

<http://www.anped.org/PDF/16geslovenia01.pdf>)

<http://www.umanotera.org/NOVO/default.html>

Spanje

Andalusia en Baskenland zullen de eerste vijf jaar alvast ggo-vrij blijven. In Castilla la Mancha en de Balearen vroegen de parlementen aan de centrale overheid om geen ggo's te commercialiseren tot een grondig risico-onderzoek is uitgevoerd voor gewassen en voeding die ggo's bevatten.

www.tierra.org

Zwitserland

De kantons Ticino, Vaud en Jura zijn ggo-vrij

<http://www.pronatura.ch/content/english/EN/page1.html>

Verenigd Koninkrijk

44 zones in het VK zijn ggo-vrij, wat het totaal aantal inwoners die in ggo-vrije zones woont op 14 miljoen brengt.

Bron: www.foeeurope.org/GMOs/gmofree

Bijlage 5 : Verklaring en motie ggo-vrije gemeente

Verklaring: GGO-vrije gemeente

Het College van Burgemeester en Schepenen van

de gemeente/stad verklaart

geen ggo's toe te staan op haar grondgebied.

Datum:

Handtekening Burgemeester:

Terugsturen of faxen naar
Velt vzw • Uitbreidingstraat 392c • 2600 Berchem
Fax 03 281 74 76

Voorstel van motie te stemmen op de Gemeenteraad

-Gezien de risico's van ggo's voor leefmilieu en gezondheid onmogelijk in te schatten zijn omdat de gevolgen van genetische modificatie van landbouwgewassen onvoorspelbaar zijn,

-gezien ggo's het onmogelijk maken om nog gewoon zonder ggo's of biologisch te telen, terwijl consumenten en landbouwers geen vragende partij zijn voor ggo's maar gezonde en veilige voeding willen,

-gezien gentechnologie de evolutie naar eentonige landbouw en naar verlies van biodiversiteit versnelt,

-gezien landbouwers, hier en in het Zuiden, niets te winnen hebben bij ggo's

-gezien honger in de wereld veroorzaakt wordt door onrecht en conflicten en ggo's daarvoor geen oplossing zijn en ook tegen milieuvervuiling ggo's niet helpen en ggo's zelfs vaak leiden tot hoger pesticidengebruik.

beslist de Gemeenteraad:

positief te antwoorden op de vraag van Velt en te verklaren geen ggo's op haar grondgebied te wensen.

Het College van Burgemeester en Schepenen verbindt er zich toe:

haar beslissing kenbaar te maken aan de Minister bevoegd voor de Bescherming van het leefmilieu.

Bijlage 6 : Voorbeeld persbericht

Persbericht

Gent ggo-vrij?

Contactpersoon: Liesbeth Janssens, 0485.123.763

Afspraak: maandag 12 mei, 19u15, Arsenaalzaal Gentse stadshuis

Steeds meer gemeenten kiezen ervoor genetisch gemodificeerde gewassen te weigeren in hun gemeente. Velt (Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze) deed in juni 2002 een eerste oproep naar de Vlaamse gemeenten om het ggo-debat aan te gaan. Sindsdien verklaarden 39 gemeenten zichzelf ggo-vrij en voeren 60 gemeenten het debat. In Wallonië ondertekenden 80 gemeenten de ggo-vrij verklaring.

Zal Gent nu ook de keuze maken om voor een ggo-vrije landbouw? Maandag 12 mei wordt het debat gevoerd in een open milieuraad.

Velt is de consumentenorganisatie voor de biologische landbouw. Vanuit die invalshoek staan wij kritisch tegenover het gebruik van ggentechnologie in de landbouw. GGO's zijn immers geen duurzame oplossing voor mens en milieu. Wij willen burgers op lokaal niveau daarover informeren en kans geven zelf een standpunt te vormen. Aan de ingang van de Arsenaalzaal zullen we bio-hapjes uitdelen. Omdat we moeten kiezen voor een duurzame toekomst!

Deelnemers aan het debat zijn:

*Ann Van Gysel van het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB),

*Patrick Rüdelsheim van Bayer BioScience,

*Louis De Bruyn van de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw (Velt/WERVEL) en

*Koen Dhoore van het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC)

Moderator is John Vandaele, journalist MO (Mondiaal Magazine) / De Morgen.

Neem voor meer informatie over ggo's een kijkje op www.velt.be

Bijlage 7 : Interessante websites

- www.velt.be (om op de hoogte te blijven van de Velt ggo-campagne)
- www.greenpeace.be (veel informatie over ggo's is op de Greenpeace-site te vinden)
- www.foeeurope.org/GMOs (vooral wetgevende zaken over ggo's zijn hier te vinden)
- Seeds of doubt: North American farmers' experiences of GM crops (www.soilassociation.org): zeer interessante studie over hoe Noord-Amerikaanse boeren het werken met transgene gewassen ervaren.
- Seizoenen augustus '02, oktober '02, december '02, februari '03, april '03, juni '03, oktober '03
- Dossier bio en ggo's (op te vragen bij Velt)

Bijlage 8 : Infostand met pit

Velt werkte een handleiding uit 'een infostand met pit'. Een aantrekkelijke en effectieve stand opzetten en bemannen of bevrouwen is immers makkelijker gezegd dan gedaan. Er kruipt veel vrijwilligerstijd in infostands. Zo'n stand kan dus maar beter met kennis van zaken opgezet worden. In Bestuurscontacten van december 2004 vind je deze handleiding. Als je niet geabonneerd bent op Bestuurscontacten kan je de handleiding opvragen bij Velt.

Bijlage 9 : Legalisering ggo-vrije zones

Betreft: Petitie legalisering ggo-vrij zones

Geachte heer, mevrouw

Er gaan stemmen op voor een duidelijke keuze voor een ggo-vrij Vlaanderen. Negenendertig gemeenten ondertekenden de motie 'ggo-vrije gemeente' en verschillende verenigingen uit het maatschappelijk middenveld¹ ondertekenden de platformtekst voor een ggo-vrij Vlaanderen. Ook in andere Europese lidstaten wordt hiervoor gepleit².

De Europese Commissie erkent de zones die zichzelf ggo-vrij verklaard hebben echter niet als ggo-vrije zones. De Commissie stelt dat lidstaten of regio's ggo's enkel op een case-by-case basis kunnen weigeren. Omdat er echter zoveel stemmen opgaan voor ggo-vrije zones, vinden wij het niet meer dan democratisch dat de Commissie de keuze van deze lidstaten of regio's erkent. Daarom vragen wij u als parlementslid om de bijgevoegde petitie aan de Europese Commissie te ondertekenen en terug te sturen naar bovenstaand adres. De petitie wordt Europees door Friends of the Earth verzameld en aan de Europese Commissie afgeleverd.

Vriendelijke groeten,

Liesbeth Janssens
GGO-campaigner Velt

Legalisering ggo-vrije zones: Petitie aan de Europese Commissie

In de EU willen duizenden lokale en regionale autoriteiten de teelt van genetische gewijzigde organismen (ggo's) weren uit hun regio. De redenen hiervoor zijn:

Bezorgdheden over de vele wetenschappelijke onzekerheden die gepaard gaan met het gebruik van gg-voeding en het effect op het leefmilieu van het telen van ggo's, de duidelijke problemen om ggo's te telen zonder gangbare, ggo-vrije teelten en biologische teelten te besmetten, de vraag van hun inwoners voor ggo-vrije voeding en een ggo-vrije omgeving.

De huidige Europese wet beschermt deze lokale en regionale autoriteiten niet. En internationaal is er steeds meer druk op de EU om ggo's te aanvaarden, vooral via het handelsconflict dat de VS uitlokt in de Wereldhandelsorganisatie.

Ik, ondertekende, geloof dat om onze lokale economie, cultuur, leefomgeving en gezondheid van onze inwoners te beschermen, de EU wetgeving moet voorzien in het democratisch recht van lokale en regionale autoriteiten om te beslissen of gg-gewassen geteeld kunnen worden in hun regio.

.....
(Naam van het lokale/regionale bestuur of parlementslid)

Ondertekend

.....
(Naam en positie)

¹ De Platformtekst voor een ggo-vrij Vlaanderen werd ondertekend door: Bond Beter leefmilieu, Fian, Greenpeace, JNM, Natuurpunt, Oxfam Wereldwinkels, Velt, Vodo, Broederlijk Delen, Oxfam Solidariteit, Vredesleilanden Wervel, VAC, Voedselteams en Voor Moeder Aarde.

² Zie: www.foeeurope.org/GMOs/gmofree